

Dubrovačko-neretvanska županija
Upravni odjel za prostorno uređenje i
gradnju Dubrovačko-neretvanske
županije
Gundulićeva poljana 1
20 000 Dubrovnik

Zagreb, 22. veljače 2017. godine

Naš ur.broj: 05-30/02-2017

**PREDMET: Komentari Zelene akcije na Prijedlog Izmjena i dopuna
prostornog plana Dubrovačko - neretvanske županije**

-----
preporučenom poštom

Poštovani/a,

Izmjene prostornog plana Dubrovačko-neretvanske županije pokrenute su temeljem Odluke o izradi Izmjena i dopuna Prostornog plana Dubrovačko-neretvanske županije (Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije br. 4/14) i Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o izradi Izmjena i dopuna Prostornog plana Dubrovačko-neretvanske županije (Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije br. 6/15). Prema javno objavljenoj informaciji Javna rasprava o Prijedlogu Izmjena i dopuna prostornog plana Dubrovačko-neretvanske županije i Strateške studije utjecaja na okoliš Prijedloga Izmjena i dopuna prostornog plana Dubrovačko-neretvanske županije otvorena je od 23. siječnja do 22. veljače 2017. godine. U nastavku vam šaljemo primjedbe Zelene akcije za koje vas molimo da ih uzmete u obzir prilikom izrade konačnog Prijedloga izmjena i dopuna prostornog plana Dubrovačko-neretvanske županije.

1. Hidroelektrane

Pozdravljamo brisanje iz prostornog plana hidroelektrane Ombla. S obzirom da je HE Dubrovnik 2 dio šireg sustava za proširenje kapaciteta i gradnju novog tunela treba uvesti u Plan obavezu da se napravi Strateška procjena utjecaja na okoliš i procjena utjecaja na ekološku mrežu NATURA 2000 za kumulativni utjecaj cijelog zahvata Gornji Horizonti, odnosno za projekt korištenja vodnih kapaciteta rijeka Trebišnjice i Neretve. S obzirom na

već postojeće opterećenje u korištenju ovih rijeka i na očekivani utjecaj klimatskih promjena na njihove vodne režime, bioraznolikosti i kvalitetu riječnih ekosustava, upitno je da li je potrebno povećavati kapacitete HE Dubrovnik 2.

2. Športske građevine – golf igrališta

U Krajobraznoj studiji Dubrovačko-neretvanske županije: Tipološka klasifikacija krajobraza“ (Prostorno načrtovanje Aleš Mlakar s.p., Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, ožujak, 2016), izdvojena je problematična sportsko-rekreacijska namjena koju čine golf igrališta s pratećim namjenama i sadržajima na lokacijama Srđ, Sestrice, Gnjile i Canavia kao neprihvatljiva za krajobrazna područja.

Strateška studija o utjecaju na okoliš prijedloga izmjena prostornog plana dubrovačko-neretvanske županije zaključila je da:

1. Prepoznate su 2 kritične lokacije golf igrališta: Sestrice, s mogućim utjecajem na područje HR3000163 Stonski kanal i Gnjile, s mogućim utjecajem na područje HR2000946 Snježnica i Konavosko polje. Iako je za golf igralište na lokaciji Sestrici u Planu određena mjera izmicanja u unutrašnjost i izrada hidrogeološkog elaborata temeljem analize mogućih utjecaja u Elaboratu glavne ocjene za 1. Ciljane izmjene i dopune Plana, budući da tad nije u obzir uzet i moguć utjecaj uslijed površine prenamjene šumskog zemljišta u višegodišnje nasade koja se preklapa sa planiranom zonom za golf igralište, smatra se da bi ipak bilo potrebno preispitati i navedenu lokaciju zbog mogućeg kumulativnog utjecaja.

2. Golf igralište - Ljuta/Zastolje – Gnjile u Općini Konavle (planirano) ^[11]_[SEP]: Golf igralište predstavlja rizik zbog vjerojatnosti pretjeranog trošenja vode te pretjeranog korištenja pesticida što može dovesti do utjecaja na ciljne vrste okolnog područja. Na ovom području ekološke mreže, potencijalni značajni utjecaj se može posebno, direktno, očekivati na ciljne vrste koje su vezane za vodena staništa i vodotoke Konavoskog polja, uslijed mogućeg onečišćenja vodotoka i podzemnih voda korištenjem velikih količina pesticida. Također, moguće su promjene u vodnom režimu okolnih područja, ovisno o tome od kuda bi se crpila voda za potrebe održavanja golf igrališta. Iako je lokacija planirana u južnom, rubnom dijelu područja ekološke mreže, ne može se na ovoj razini isključiti mogućnost značajnog utjecaja s obzirom na neposrednu blizinu Konavočice i Ljute koje teku u smjeru prema Konavoskom polju.

3. Za sva tri predložena golf igrališta dane su mjere zaštite za očuvanje prirodnih i kulturnih vrijednosti

Za golf igralište na Srđu nije rađena procjena utjecaja unutar Strateške studije, jer je za njega izrađena Studija procjene utjecaja na okoliš 2013. godine. Međutim, s obzirom da je Upravni sud poništio Rješenje o prihvatljivosti zahvata za okoliš 2016. godine, procjena se mora ponovno raditi.

Možemo zaljučiti da sva tri predložena igrališta za golf imaju značajan utjecaj na okoliš i prirodu i Zelena akcija predlaže da se izbrišu iz Prijedloga Izmjena prostornog plana Dubrovačko – neretvanske županije.

3. Izdvojena građevinska područja izvan naselja ugostiteljsko-turističke namjene

U Prijedlogu Izmjena plana, povećan je broj smještajnih kapaciteta u Županiji za 3218 kreveta i površinu od 50,28 ha. Od toga je novih smještajih kapaciteta na Otoku Mljetu čak 3150 kreveta, te na Korčuli 868. Pri tome je ukupan broj planiranih smještajnih kapaciteta u 83 područja na ukupno 620,57 ha površine.

U ovu brojku ne ulaze smještajni kapaciteti “skriveni” u R zonama, kao npr. 1200 kreveta na lokalitetu Bosanka / Srđ.

Nije napravljena procjena potreba za ovim smještajnim kapacitetima, a neka od njih smještena us uz ili u vrlo vrijednim, zaštićenim i ugroženim područjima, poput Mljeta, delte Neretve i Malostonskog zaljeva. Procjenjujemo da, uz postojeće smještajne kapacitete, nije potrebno imati ovako velik broj turističkih zona i kreveta, te **predlažemo brisanje onih sa značajnim utjecajem na okoliš i prirodu.**

4. Šume

Prema Strateškoj studiji procjene utjecaja na okoliš, predlaže se da se ne usvoji prijedlog prenamjene šumskog zemljišta u poljoprivredno, zbog značajnog utjecaja na okoliš i prirodu, naročito na područjima Pelješca, Korčule, Mljeta i Lastova. Zelena akcija smatra da se treba ispoštovati Strateška procjena utjecaja na okoliš da se odustane od prenamjene šumskog zemljišta, zbog značajnog utjecaja na ekološku mrežu i zaštićena područja poput rezervata Malostonski zaljev i Malo more.

5. Zaštićena područja i Natura 2000

U Strateškoj studiji utjecaja na okoliš, u poglavlju procjene utjecaja na ekološku mrežu nije napravljena procjena utjecaja na područje Nature 2000 - HR5000037 Nacionalni park Mljet.

Kako je to najveća kategorija zaštite prirode unutar Dubrovačko – Neretvanske županije, procjenu treba napraviti. U svjetlu toga očekujemo da bi planiranih novih 3150 kreveta na 30 ha na otoku Mljetu imalo značajan negativni utjecaj na Nacionalni park Mljet. Ovo posebno treba uzeti u obzir u svjetlu činjenice da Hrvatska ima značajnih problema u održivom upravljanju turističkim kapacitetima u zaštićenim područjima za što su najpoznatiji primjer Plitvice. **Predlažemo da se izradi procjena utjecaja i shodno tome smanji broj novih smještajnih kapaciteta.**

Osim Mljeta, pod Velikim su pritiskom delta Neretve i Malostonski zaljev, te predlažemo da se pritisci na ova vrijedna, zaštićena i područja unutar Europske ekološke mreže NATURA 2000, maksimalno smanje, kako bi se osigurali ciljevi plana koji, između ostalog, kažu: B-2: Očuvati te poboljšati stanje bioraznolikosti na području delte Neretve i B-3: Spriječiti daljnju eutrofikaciju Malostonskog zaljeva.

Pri tom smatramo da turističke zone i prenamjena šumskog zemljišta u poljoprivredno u njihovoj blizini nisu prihvatljivi.

Nadalje, predlaže se izmještanje planirane varijante brze ceste iz zaštićenog krajobraza Rijeka dubrovačka, te dalje od NATURA 2000 područja HR2001010 PALEOOMBLA–OMBLA, a Zelena akcija podržava taj prijedlog Strateške studije.

Zelena akcija predlaže da se u predložena nova zaštićena područja doda i špiljski sustav Izvor Omble – Vilina jama, zbog vrlo visoke bioraznolikosti, hidrogeomorfoloških obilježja i značajne uloge kao izvora pitke vode.

Predlažemo kategoriju zaštite - hidrogeološki spomenik prirode, iako bi ovaj špiljski sustav mogao zadovoljiti i kategoriju posebnog rezervata prirode. Za područje NATURA 2000 Paleoombla Ombla, te za područje sliva rijeke Omble predlažemo da se pokrene zaštita u kategoriji regionalni park ili park prirode (V IUCN kategorija), te da se pokrene postupak prekogranične zaštite, odnosno međunarodnog parka. Time bi se trajno zaštitilo vrlo vrijedno područje za bioraznolikost, te osigurala kvalitetna zaštita sliva rijeke Omble i pitke vode za grad Dubrovnik.

6. Otpad

Postupanje s otpadom u izmjenama i dopunama Prostornog plana Dubrovačko-neretvanske županije nije obrađeno sukladno nacionalnom Planu gospodarenja otpadom 2017.-2022. i Pravilniku o utvrđivanju zona sanitarne zaštite izvorišta, kao ni prema jednom od temeljnih načela u gospodarenju otpadom propisanih Zakonom o održivom gospodarenju otpadom, a to je načelo blizine. Spominje se da cjeloviti sustav gospodarenja otpadom između ostalog

obuhvaća i županijski centar za gospodarenje otpadom na lokaciji Lučino Razdolje te je osim lokacije propisana i tehnologija samog centra.

Zahtijevamo da se u izmjene Prostornog plana stavi uvjet da će županijski centar biti izgrađen nakon provedenih dodatnih istraživanja utjecaja na okoliš, ukoliko analiza opravdanosti izgradnje, koja treba prethoditi procjeni utjecaja na okoliš, uopće pokaže opravdanost gradnje takvog velikog centra. Ta analiza je nužna, s obzirom da je županijski sustav gospodarenja otpadom zacrtan kada su ciljevi odvojenog prikupljanja i recikliranja bili puno niži u odnosu na one koje sada propisuje Zakon o održivom gospodarenju otpadom i nacionalni Plan gospodarenja otpadom te s obzirom da je evidentno da planirani sustav nema u vidu temeljno načelo u gospodarenju otpadom koje propisuje Zakon, a to je načelo blizine. Analiza treba preispitati opravdanost, odnosno isplativost i ekološku prihvatljivost izgradnje velikog županijskog centra u odnosu na male lokalne sustave. Naš je stav, a što je dokazano i na brojnim primjerima diljem svijeta, da je sustavom odvajanja od vrata do vrata i lokalnim reciklažnim centrima koji obuhvaćaju kompostane, bioplinare, sortirnice i reciklažna dvorišta te manja postrojenja za recikliranje miješanog otpada (obrada bez proizvodnje RDF-a), moguće smanjiti količinu ostatnog miješanog otpada višestruko u odnosu na postojeće količine te neutralizirati u inertnu masu koju je potom moguće odložiti na uređeno manje odlagalište na lokalnom nivou. Time bi se izbjegla potreba za izgradnjom velikog centra koji može imati visok stupanj rizika od ugrožavanja okoliša, što je posebice naglašeno u prostorima poput Dubrovačko-neretvanske županije gdje je okršenosť terena vrlo velika, a osim toga takav jedan centar krši i spomenuto zakonom propisano načelo blizine po kojem je otpad potrebno zbrinjavati što je moguće bliže mjestu nastanka.

Ukoliko navedena analiza ipak pokaže opravdanost izgradnje županijskog centra za gospodarenje otpadom, potrebno je ispraviti brojne nedostatke vezane za odabir lokacije centra te određivanje kapaciteta i tehnologije.

Što se tiče predložene lokacije Lučino Razdolje, utvrdili smo velike manjkavosti prilikom ispitivanja njenog utjecaja na okoliš pa je potrebno provesti još niz istraživanja. Naime, uvidom u dokumentaciju i analize stručnjaka hidrogeologa, uočili smo da nisu provedena adekvatna mikrozoniranja za predviđenu lokaciju Lučino Razdolje. To potvrđuje činjenica da je trasiranje provedeno dana 05.03.2013. napravljeno 500 metara dalje od same predviđene lokacije centra Lučino Razdolje. Također, utvrđeno je da trasiranje nije provedeno za vrijeme visokog vodostaja, a sukladno spomenutom Pravilniku trebalo je osim za suhog razdoblja biti provedeno i tada kako bi se adekvatno ispitao potencijalan utjecaj na okoliš, odnosno na podzemne vode koje imaju pravac tečenja prema Malostonskom zaljevu (more I. kategorije i lokacija proizvodnje hrane - školjkarstva) i izvorištima koja se koriste ili se planiraju koristiti za vodoopskrbu. Shodno navedenom, jasno je da istraživanja utjecaja na okoliš nisu adekvatno provedena pa bi i samu Studiju utjecaja na okoliš izgradnje centra na predviđenoj lokaciji trebalo ponoviti i uzeti u obzir sve navedene čimbenike. Da

su hidrogeološka istraživanja potrebna navodi se i u članku 373. PP DNŽ koji je u potpunosti bez objašnjenja obrisao ovim izmjenama PP, čijem brisanju se protivimo.

U odnosu na tehnologiju centra, Plan gospodarenja otpadom RH 2017. - 2022. koji je usvojen u siječnju 2017. godine propisao je da će se izraditi nove Studije izvedivosti za svaki predloženi centar imajući u vidu nove ciljeve u gospodarenju otpadom koji su puno viši od onih propisanih prošlim nacionalnim Planom iz 2007. godine. Ti se ciljevi mogu postići jedino uspostavljanjem kvalitetnih sustava na lokalnoj razini. Ako analiza opravdanosti pokaže da se treba graditi županijski centar, potrebno je izraditi novu Studiju izvedivosti koja će imati u vidu nove ciljeve odvajanja, smanjenja i ponovne uporabe otpada te također propisati tehnologiju koja iz ostatnog otpada izvlači maksimum reciklanata, a ostatak inertizira za sigurno odlaganje. Prijašnja Studija izvedivosti bila je rađena prema drugim i puno nižim ciljevima te predlagala tehnologiju koja proizvodi velike količine gorivog otpada (RDF) za kojeg ne postoji osigurano tržište i čije bi se zbrinjavanje trebalo plaćati, uz velike posljedice za okoliš, tako da bi nova Studija trebala analizirati naprednije tehnologije mehaničko-biološke obrade koje ne proizvode gorivo za spaljivanje i mogu doprinijeti ispunjenju visokih ciljeva recikliranja.

Shodno svemu navedenom, smatramo da je prije definiranja lokacija za izgradnju pojedinih objekata u Prostornom planu DNŽ, potrebno provesti još nekoliko nabrojanih analiza koje će utvrditi opravdanost izgradnje pojedinih objekata, a potom i analize koje će utvrditi stupanj utjecaja na okoliš sukladno pozitivnom nacionalnom zakonodavstvu. Dok se spomenute analize rade, gradovi i općine moraju učiniti maksimalne napore kako bi unaprijedili sustav odvajanja i recikliranja te smanjili količinu otpada za odlaganje na odlagališta.

S poštovanjem,
